

Articles

سیولرن

مقاله شماره هشت

ارزیاب خواص رئولوژیک بتن خود متراکم
حالت سرباره مس جایگزین شده با سنگدانه های درشت دانه و ریزدانه

ARTICLE No.8

www.civilearn.com

Authors :

حامد ترابی

سعید آفتابی

امیرحسین عبدی نژاد

میلاد جلالی

گروه آموزش - مهندسه سیولرن

Published by : Civilearn Group

طراحی سریع و هوشمند انواع سقفهای متداول در ایران

SAZESAGHF

Arshia Iranian Software Group (A I G S)

نرم افزار سازه سقف اولین نرم افزار
هوشمند برای محاسبات انواع سقفهای متداول در ایران
(کامپوزیت عرشه فولادی - کامپوزیت معمولی - تیرچه بتنی و تیرچه کرومیت)

همراه با گزارش ویژه محاسبات و منحنی کامل

- اعضای محترم سازمان نظام مهندسی کشور
- مهندسین مشاور گرامی
- دفاتر فنی پیمانکاران محترم
- شرکت های محترمی که در ساخت و اجرای سقف های فوق فعالیت دارید

نرم افزار سازه سقف، نرم افزاری است کاملاً هوشمند و با ظرافت کار
بسیاری آسان که تمامی نکات آیین نامه ای برای طراحی کامل انواع
سقف های متداول در ایران را در محاسبات شما بر نقشه می گیرد

تلفیق هنر و تکنولوژی برای شما که با دانش روز حرکت می کنید

۰۹۱۲ ۸۸ ۷۶ ۱۰۰

تلفن سفارش:

کارامحاسب

ابزار کار یک محاسب

ترکعات مارگذاری
آئین نامه ایران

انزارهای بسیار
کاربردی

آئین نامه ۲۸۰۰ ویرایش
سوم و چهارم

سازهای
هوشمند
کنترهای

www.Karamohaseb.com

021-77480262

ETABS 7 CONTROL

Assistant of Structure Designer

ETABS 2015 - ETABS 9.7

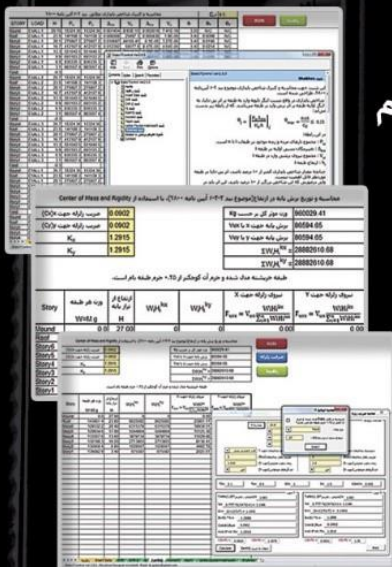
نرم افزار تخصصی کنترل طراحی سازه ها

قابلیت افزودن مشخصات محاسب و دفتر طراحی جهت چاپ در خروجی
قابلیت افزودن مشخصات پروژه در کاور خروجی
ایجاد دفترچه محاسبه با خروجی های شکیل و آماده ارائه به نظام مهندسی

بر اساس آخرین ویرایش مقررات ملی و ویرایش چهارم استاندارد ۲۸۰۰

۷ کنترل متداول طراحی سازه با استفاده از خروجی های ETABS

- کنترل تغییر مکان نسبی سازه طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم
- محاسبه ضریب بزرگنمایی (Aj) و کنترل نامنظمی پیشگی طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم
- محاسبه و توزیع برش پایه ناشی از زلزله طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم
- محاسبه و کنترل لنگر واژگونی ناشی از زلزله طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم
- کنترل منظم بودن سازه از نظر جرم در ارتفاع و اعمال پیشش اتفاقی طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم
- کنترل مهار شده بودن سازه از طریق محاسبه ضریب پایداری طبق مبحث ۹
- محاسبه و کنترل شاخص پایداری سازه طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم

ارزیابی خواص رئولوژیکی بتن خود متراکم حاوی سرباره مس جایگزین شده با سنگدانه‌های درشت دانه و ریزدانه

سعید آفتابی حسین^۱، حامد ترابی خداهشهری^۲، امیرحسین عبدی نژاد نوحدانی^۳، میلاد جلالی محرمانی^۴

۱- عضو هیات علمی گروه مهندسی عمران، واحد بندرانزلی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرانزلی، ایران

۲- باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

۳- باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

۴- دانشجوی گروه مهندسی عمران، واحد بندرانزلی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرانزلی، ایران

hamed.torabi@hotmail.com

خلاصه

بتن مهمترین و پرمصرف ترین مصالح ساختمانی است. تراکم بتن از مهم ترین نکات در اجرای صحیح سازه های بتنی می باشد. متراکم نمودن بتن با استفاده از روش های معمول، یعنی استفاده از ویبراتورها مشکلات متعددی از جمله جداشدگی دانه ها و شن نما شدن بعضی از نقاط در المان را به همراه دارد. بتن خود متراکم (SCC)، بتن روانی است که در آن جداشدگی اتفاق نمی افتد و به راحتی در مکان مورد نظر گسترده شده و از میان آرماتورها عبور کرده و قالب را بدون هیچگونه لرزاندن مکانیکی پر می نماید. استفاده از پوزولان های طبیعی در راستای بهبود خواص سیمان و فرآورده های آن، کاهش هزینه های جاری، کاهش یا حذف مشکلات زیست محیطی و استفاده از مصالح بومی از جمله مواردی است که ما را به سمت استفاده از مصالح جدید سوق می دهد. سرباره مس یکی از پوزولان های کاربردی در صنعت ساخت و ساز به خصوص در صنعت بتن می باشد که به عنوان جایگزین سیمان یا سنگدانه، با توجه به ویژگی های مکانیکی و شیمیایی مناسب آن مورد استفاده قرار می گیرد. در تحقیق حاضر با جایگزینی سنگدانه (درشت دانه و ریزدانه به طور همزمان) با سرباره مس به میزان ۰، ۲۰، ۴۰ و ۶۰ درصد سنگدانه، خواص رئولوژیکی بتن خود متراکم ارزیابی گردیده است.

کلمات کلیدی: بتن خود متراکم، سرباره مس، سنگدانه، رئولوژی.

^۱ دانشجوی دکتری عمران- راه و ترابری، عضو هیات علمی گروه عمران دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرانزلی. aftabi@iaubanz.ac.ir

^۲ دانشجوی گروه مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرانزلی. hamed.torabi@hotmail.com

^۳ دانشجوی گروه مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرانزلی. amirhossein.a131@gmail.com

^۴ دانشجوی گروه مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرانزلی. miladejalali@gmail.com

۱. مقدمه

بتن خود متراکم (Self Compacting Concrete) را می توان بتن آینده دانست، این بتن تحت وزن خود داخل قالب و حتی دور آرماتورها پیچیده و به صورت توده انبوه جریان می یابد. بنابراین بتن خود متراکم مانند بتن معمولی (Traditional Vibrated Concrete) نیازی به ویبره ندارد. به همین دلیل باعث بهبود فضای کار در حین ساخت، کاهش زمان ساخت و نیز افزایش همگنی و کیفیت بتن می شود. به علاوه بتن خود متراکم امکان آزادی معماری بیشتری در طراحی سازه ای ایجاد می کند. همچنین لازم است به تفاوت میان این بتن با مخلوط های سنتی با کارایی بالا اشاره شود. بتن خود متراکم برخلاف این مخلوط ها نیاز به هیچگونه تراکمی ندارد و در حمل و نقل و همچنین بتن ریزی کاملاً در برابر جداسدگی مقاوم است. رایج ترین راه های متراکم نمودن بتن استفاده از ویبراتورهای داخلی (قلمی)، ویبراتورهای خارجی و میزهای لرزان است. نظارت بر فرآیند تراکم بسیار مشکل است. قضاوت در مورد اینکه آیا بتن به اندازه کافی ویبره شده است یا خیر، کاملاً چشمی و بر اساس میزان خارج شدن حباب هوا از سطح بتن است. همچنین باید قضاوت شود که آیا همپوشانی کافی بین شعاع عمل هر بار داخل کردن ویبراتور در بتن وجود داشته است یا خیر. به علاوه استفاده ناصحیح از ویبراتور های قلمی می تواند باعث جابجایی و حرکت آرماتورها و در نتیجه منجر به نشست خمیره از قالب، ایجاد حفره ای کندویی و سطح نازیبا شود.

تراکم کافی بتن تازه، از نیاز های اساسی ساخت و ساز خوب یک سازه بتنی است. بتن هایی با جریان پذیری بالا، سال هاست که برای بتن ریزی در زیر آب برای المان های سازه ای کم اهمیت، غیر مسلح یا با آرماتورهای بسیار کم استفاده می شوند. همیشه این نیاز وجود داشت که کارایی بتن بالاتر باشد، تا مخلوط در حین بتن ریزی جریان پذیرتر باشد. این هدف تنها با اضافه کردن مقدار زیادی آب به مخلوط بتن و یا با افزایش مقدار سیمان حاصل می شود، اما باعث جداسدگی شدید در دانه بندی، تولید بتن مسطح و کاهش مقاومت فشاری را سبب می گردید. همچنین استفاده از خمیر سیمان زیاد باعث بالارفتن قیمت ساخت بتن می شود و مشکلاتی از قبیل تولید حرارت زیاد حین سخت شدگی بتن بوجود می آورد [۲،۱].

در سال ۱۹۷۰ و پس از ساخت روان کننده ها و فوق روان کننده ها، ساخت بتن با کارایی بالا که کیفیت مورد نظر را حفظ کند، ممکن شد. وجود انواع جدیدی از مواد افزودنی سبب ابداع بتن خود متراکم در دهه ۱۹۸۰ در ژاپن گردید. طبق مطالعات صورت گرفته در سال ۲۰۰۵، ۷۰ درصد بتن پیش ساخته در هلند و ۳۰ درصد بتن درجا در دانمارک از نوع خود متراکم بوده است [۱]. استفاده مفید از محصولات جانبی تولیدات صنعتی در تکنولوژی بتن در طی سال های اخیر توسط افراد مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. سرباره مس یکی از پوزولان های کاربردی در صنعت ساخت و ساز به خصوص در صنعت بتن است که به عنوان جایگزین سیمان یا سنگدانه با توجه به ویژگی های مکانیکی و شیمیایی مناسب آن مورد استفاده قرار گرفته است. سرباره

مس دارای خواص مکانیکی مطلوبی مانند سختی بالا، مقاومت در برابر سایش و جذب آب کمتر است [۲]. به علت وجود معادن و منابع زیاد در ایران و خصوصا در استان کرمان که دارای معادن بزرگ مس می باشد، این ماده به مقدار زیادی در دسترس بوده و به صورت یک ماده زائد جداسازی و دپو می شود. به طور متوسط برای تولید هر تن مس حدود ۲,۲ تا ۳ تن سرباره مس ایجاد می شود [۴,۳]. طی چند سال اخیر از سرباره مس معمولا برای زنگزدایی از قطعات فولادی یا همان سندبلاست استفاده می شود و قبل از آن مصرف عمده ای نداشته است. وجود مقدار سیلیس در حدود ۲۶ درصد سرباره مس، این ماده را به عنوان جایگزین مناسبی برای استفاده به عنوان سنگدانه معرفی کرده است.

۲. مواد و مصالح ۱,۲. سیمان

سیمان مصرفی در این تحقیق از نوع تیپ II پرتلند است. این سیمان در برابر حملات سولفاتی و نمک ها مقاوم، و از لحاظ گیرش همانند سیمان معمولی است. ساختار شیمیایی سیمان مصرف شده در جدول شماره (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- مشخصات سیمان تیپ II

مولکول شیمیایی	نمونه استاندارد	درصد تشکیل دهنده
SiO _۲	> ۲۰	۲۱,۵۶
Al _۲ O _۳	< ۶	۴,۴۰
Fe _۲ O _۳	< ۶	۳,۳۲
CaO	-	۶۳,۸۸
MgO	< ۵	۳,۰۴
SO _۳	< ۳	۱,۵۷
L.O.I.	< ۳	۱,۲۲
I.R.	< ۰,۷۵	۰,۳۴
C _۳ S	-	۵۷,۴۲
C _۲ S	-	۱۸,۵۲
C _۳ A	< ۸	۶,۰۴
C _۳ AF	-	۱۰,۱۰
Blaine(cm ^۳ /gr)	-	۳۱۰۳

۲,۲. سرباره مس

سرباره مصرفی در این تحقیق تولید شده در مجتمع مس سرچشمه می باشد. مشخصات فیزیکی و شیمیایی سرباره مس مصرفی در جدول شماره (۲) ارائه شده است.

جدول ۲- مشخصات سرباره مس

مشخصات	مقدار (%)
سیلیکا (ترکیبی)	۳۴
سیلیکا (آزاد)	۰/۵
کلریدها	۰/۰۰۳
سولفات ها	۰/۰۲
Al_2O_3	۲
FeO	۴۷-۵۴
CuO	۶/۵
سختی (mohs)	۷
چگالی حجمی (Ton/m^3)	۱/۷۵
رنگ	مشکی
شکل دانه ها	شکسته و زاویه دار

۳,۲. روان کننده

برای کاهش میزان مصرف آب در بتن و همچنین افزایش روانگرایی بتن از روان کننده فرکوپلاست ۳R- P۱۰- بر پایه کربوکسیلات اتر که میزان مصرف آن بین ۰/۱ تا ۱/۶ درصد وزن سیمان می باشد، استفاده شده است.

۴,۲. سنگدانه

۱,۴,۲. درشت دانه

درشت دانه های گرد با گوشه غیر شکسته به درشت دانه های زاویه دار شکسته برتری دارند. ولی در بسیاری از مناطق، این نوع سنگ دانه ها در دسترس نیستند و استفاده از درشت دانه های شکسته و زاویه دار برای ساخت بتن خود متراکم استفاده می شود.

۲،۴،۲. ریزدانه

ریز دانه هایی که با استانداردهای محلی مطابقت دارند، عموماً برای استفاده در بتن خود متراکم نیز مناسب هستند. ولی مساله مهم، مقدار مواد بسیار ریز دانه است. البته این مصالح لزوماً مضر نیستند ولی باید به عنوان بخشی از پودر در طرح اختلاط منظور شوند.

۳. آزمایشات

۱،۳. برنامه آزمایشگاهی

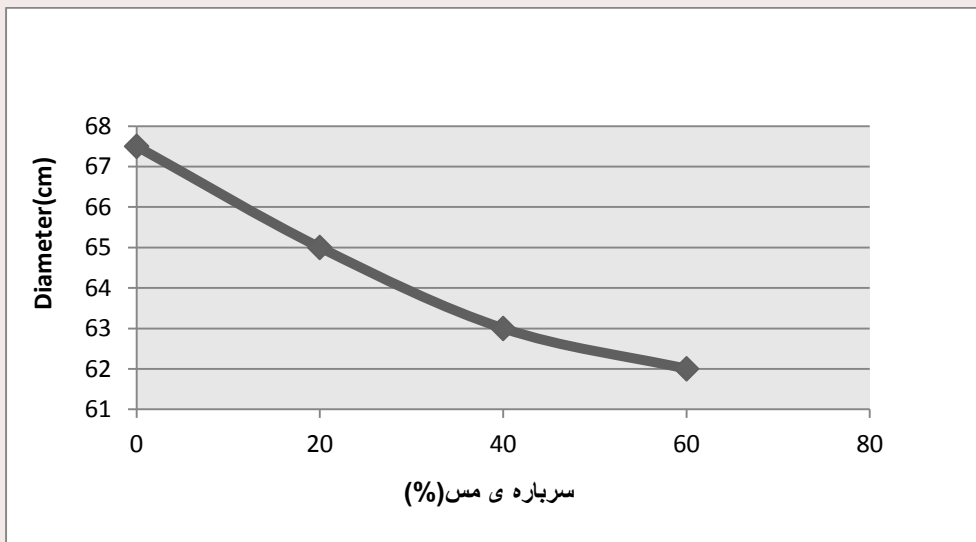
در این تحقیق سعی شده است با جایگزینی سنگدانه های ریز و درشت دانه بصورت همزمان با سرباره مس در درصد های ۰، ۲۰، ۴۰ و ۶۰ خواص رئولوژی شامل اسلامپ، آزمایش حلقه J، آزمایش قیف V و آزمایش جعبه L مورد بررسی قرار گرفت. جزئیات طرح اختلاط ها در جدول شماره (۳) ارائه شده است. لازم به ذکر است با افزایش درصد جایگزینی، نسبت آب به سیمان را کاهش دادیم. دلیل این تغییر، افزایش آب آزاد بتن با افزایش مقدار سرباره مس (به علت جذب آب کمتر) بوده که منجر به پدیده آب انداختگی در مخلوط می شد.

جدول ۳- جدول طرح اختلاط

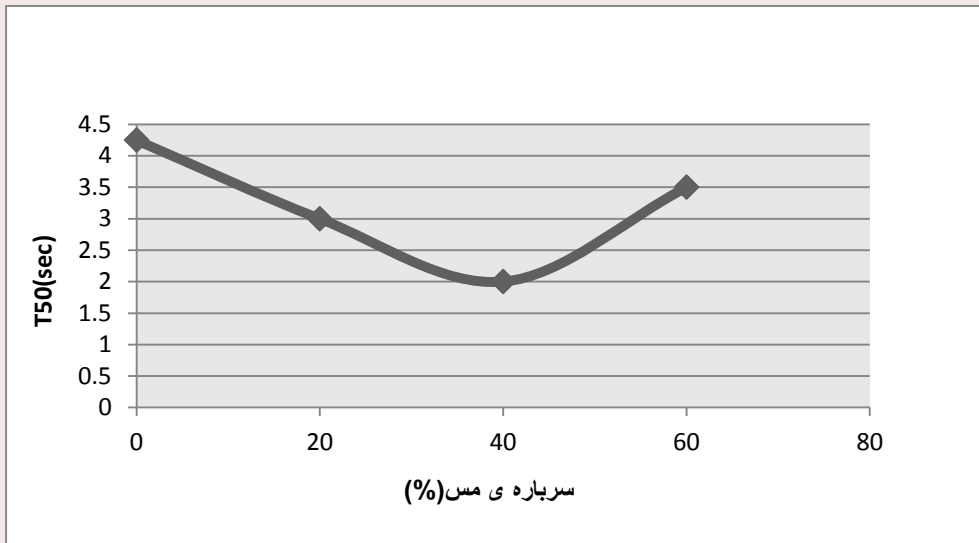
طرح اختلاط	سنگدانه			سیمان kg/m^3	آب kg/m^3	روان کننده (%سیمان)
	درشت دانه kg/m^3	ریزدانه kg/m^3	سرباره مس kg/m^3			
0-100%	700	950	0	400	51%	1/4%
20-80%	560	798	292	400	47%	1/4%
40-60%	420	646	584	400	45%	1/4%
60-40%	280	494	876	40	43%	1/4%

۴. بحث، تحلیل و بررسی ۱,۴. آزمایش اسلامپ

معیار سنجش این آزمایش تعیین قطر بتن پخش شده است. در واقع این آزمایش، توانایی تغییر شکل بتن تحت وزن خود، بدون هیچ قیدی و البته صرف نظر از مقدار اصطکاک صفحه جریان را معرفی می کند. نتایج این آزمایش با اندازه گیری دو قطر عمود برهم بتن پخش شده بعد از بلند کردن مخروط ناقص ارزیابی می گردد. قطر دایره ای که پخش شده نشان دهنده تنش تسلیم بتن تازه است. طبق دستورالعمل موسسه ی EFNARC میانگین دو قطر عمود برهم باید بین ۵۵ تا ۸۵ سانتیمتر با توجه به کاربرد بتن باشد. ضمناً زمان رسیدن بتن به قطر ۵۰ سانتیمتر (T_{50}) اندازه گیری شد و همچنین بطور کیفی میزان آب انداختگی و جداسدگی بتن در این آزمایش مورد بررسی قرار گرفت که، نشانه ای از آب انداختگی و جداسدگی مشاهده نشد. در شکل های (۱) و (۲) نتایج این آزمایش ارائه گردیده است.

شکل ۱- روند تغییرات قطر در آزمایش اسلامپ

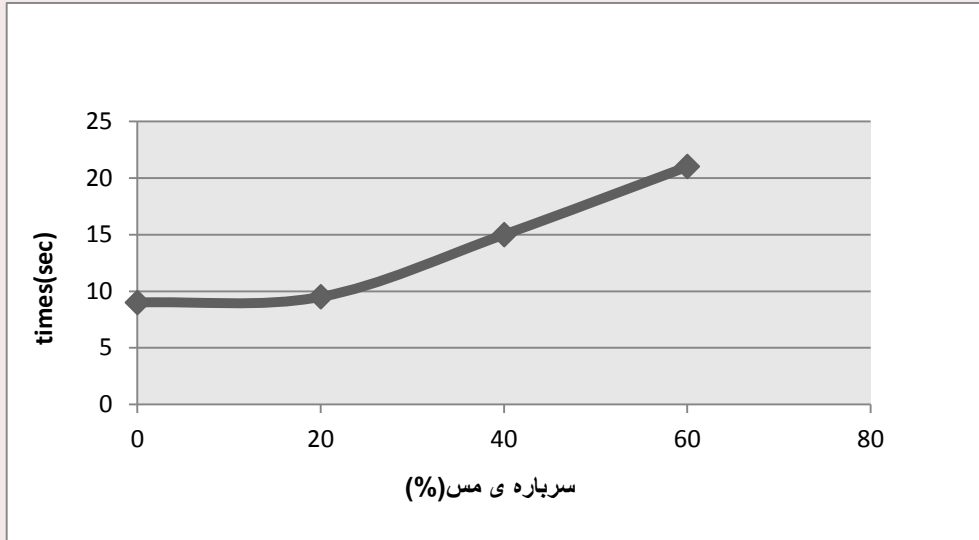

شکل ۲- روند تغییرات T50 در آزمایش اسلامپ

همانطور که در شکل شماره (۲) مشاهده می گردد ، با افزایش مقدار جایگزینی سرباره مس زمان رسیدن به قطر ۵۰ سانتی متر نسبت به نمونه شاهد (۰٪) سیر نزولی داشته است، که به دلیل جذب آب کمتر سرباره مس می باشد و افزایش آب آزاد در بتن و روانی بیشتر را در پی دارد. البته همانگونه که ملاحظه می گردد T50 مربوط به طرح ۶۰ درصد جایگزینی سرباره، نسبت به طرح های ۲۰ و ۴۰ درصد افزایش داشته است. دلیل این امر شکل نامنظم دانه های سرباره است که منجر به اصطکاک بیشتر بین دانه ها می شود. از طرف دیگر قطر پخش شده بتن، با افزایش مقدار جایگزینی سرباره انتظار داشتیم زیادتر شود اما در این تحقیق مقدار کمی کاهش یافته است. علت آن، کاهش دادن چشمگیر میزان نسبت آب به سیمان از ۵۱ درصد به ۴۳ درصد است. با این تفاسیر همگی طرح ها طبق EFNARC در محدوده قابل قبول هستند و در دسته ی SF1 قرار می گیرند.

۲,۴. آزمایش قیف V

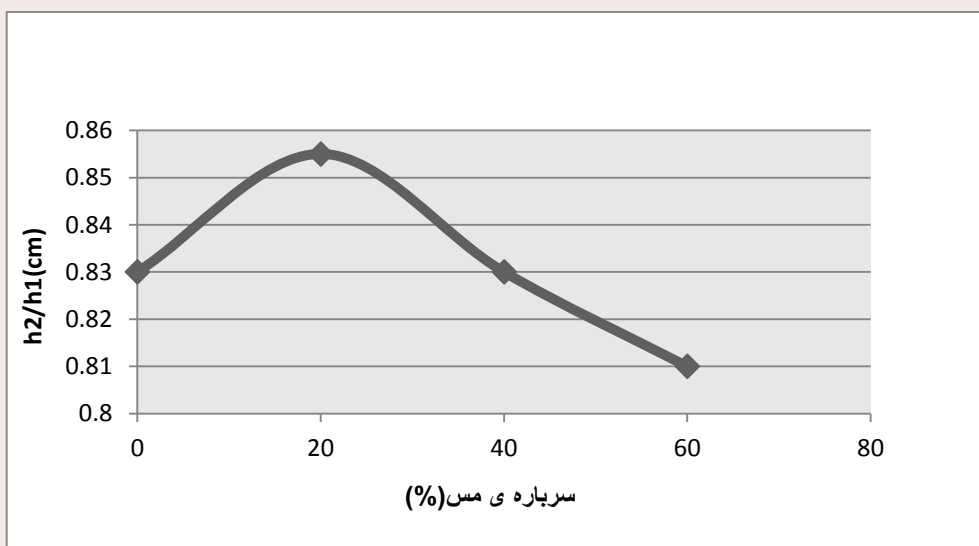
آزمون قیف، اغلب برای سنجش ویسکوزیته مخلوط بتنی به کار می رود و کم و بیش با خصوصیات از جمله پایداری، انسجام و روانی در ارتباط است در این آزمایش علاوه بر مدت زمان خروج بتن از درون قیف، نحوه ی خروج بتن از قیف و یکنواختی بتن خارج شده نیز می تواند شاخص خوبی در خصوص میزان همگنی بتن، به صورت شهودی باشد. نتایج این آزمایش در شکل شماره (۳) ارائه شده است.

شکل ۳- روند تغییرات نمونه ها در آزمایش قیف V

۳,۴. آزمایش جعبه L

این آزمایش قابلیت عبور بتن از میان میلگردهای متراکم و همچنین قابلیت پرکنندگی بتن را مورد ارزیابی قرار می دهد. نسبت ارتفاع بتن بعد از دريچه (h₂) به ارتفاع بتن قبل از دريچه (h₁) معیار اصلی این آزمایش است که هرچه به عدد یک نزدیکتر باشد نشاندهنده قابلیت عبور و پرکنندگی بیشتر بتن مورد آزمایش است. در شکل شماره (۴) نتایج آزمایش جعبه L ارائه شده است. طرح ها طبق EFNARC در محدوده ی PA₂ قرار دارند.

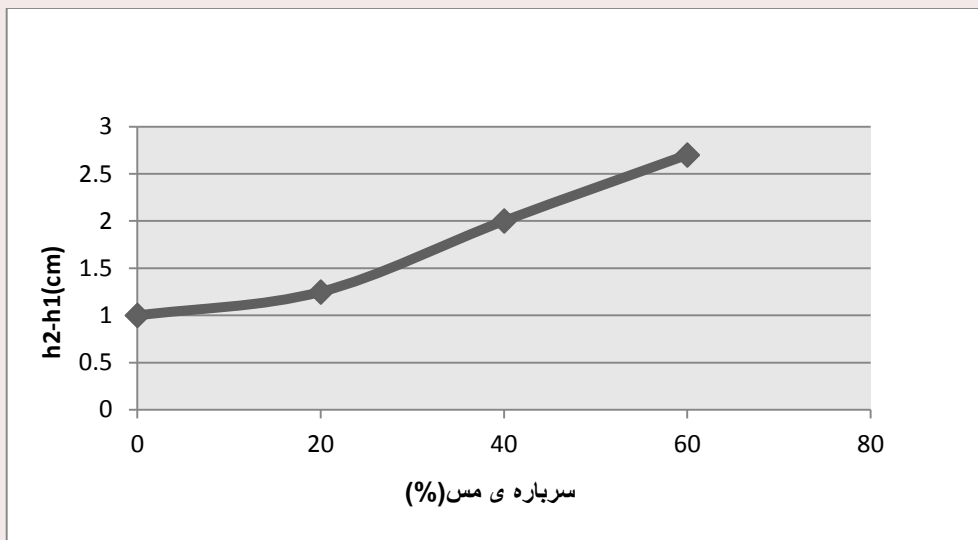

شکل ۴- روند تغییرات نمونه ها در آزمایش جعبه L

۴,۴. آزمایش حلقه J

در این آزمایش اختلاف ارتفاع بتن در مرکز حلقه و میانگین ارتفاع در خارج حلقه را به عنوان معیار این آزمایش اندازه گیری می کنیم. میزان اختلاف ارتفاع مجاز حدود یک سانتیمتر است. البته در تحقیقات موارد بزرگتر این حد مجاز نیز گزارش شده است. در شکل شماره ۵) نتایج به دست آمده مشهود هستند.

با افزایش مقدار جایگزینی سرباره مس، میزان اختلاف ارتفاع بتن افزایش یافته است، دلیل آن می تواند شکل نامنظم دانه های سرباره باشد که اصطکاک بیشتری میان دانه ها ایجاد می کند.

شکل ۵- روند تغییرات نمونه ها در آزمایش حلقه J

۵. نتیجه گیری

در این تحقیق با افزایش جایگزینی همزمان در سنگدانه (درشت دانه و ریزدانه) با سرباره مس نتایج ذیل حاصل شده است:

- نسبت آب به سیمان را در طرح های اختلاط به طور چشمگیری کاهش داده شده است.
- آزمایشات رئولوژی در محدوده قابل قبول EFNARC قرار دارد، که دلیل اصلی آن جذب آب کمتر در سرباره مس است.
- این طرح، موضوعی اقتصادی در صنعت ساخت بتن خواهد بود و دلیل آن، استفاده از سرباره مس به دلیل فراوانی در کشورمان و همچنین دوباره مصرف کردن از ضایعات آن در صنعت بتن می باشد.

۶. منابع

1. Geert De Schutter, Peter J.M.Bartos, Peter Domone, John Gibbs, "Self-Compacting Concrete", Whittles Publishing, ۲۰۰۸.
2. Shi, C., Meyer, C., Behnood, A. (۲۰۰۸). "Utilization of copper slag in cement and concrete". Resources, Conservation and Recycling, ۵۲, pp. ۱۱۱۵-۱۱۲۰.
3. ترابی خداهشهری، ح. عبدی نژاد نوحدانی، ا. (۱۳۹۴). "ارزیابی خواص الیاف پلی پروپیلن بر روی بتن خود تراکم حاوی خاکستر بادی، خاکستر پوسته شلتوک برنج و دوده سیلیسی". مجموعه مقالات اولین همایش ملی عمران و معماری با رویکردی بر توسعه پایدار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فومن و شفت، اردیبهشت.
4. Ayano T., Kuramoto O., Sakata K. (۲۰۰۰). "Concrete with copper slag as fine aggregate". J Soc Mater Sci Jpn, ۴۹(۱۰), pp. ۱۰۲-۱۰۹۷.

پایان

نویسندگان :

سعید آفتابی حسین
حامد ترابی خداشهری
امیرحسین عبدی نژاد نوحدانی
میلاذ جلالی محرمانی

گروه آموزشی - مهندسی سیولرن
مرجه طراحی و محاسبات ساختمان
مرکز آموزشهای علمی - کاربردی مهندسی عمران

سیولرن

www.Civilearn.com
Civilearn@gmail.com
Info@Civilearn.com

+۹۸ ۹۱۲ ۸۸ ۷۶ ۱۰۰

سیولرن در تلگرام (به ما پیوندید)

گروه سیولرن ۱ (گروه تخصصی طراحی و محاسبات ساختمان)

<https://telegram.me/joinchat/BibZ۵DwOZTbB۹nSbNVqadw>

گروه سیولرن ۲ (گروه عمومی مهندسی عمران)

<https://telegram.me/joinchat/BibZ۵DwXth۶VK۰PdGwgpsA>

گروه سیولرن ۳ (گروه تخصصی آزمون کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

<https://telegram.me/joinchat/BibZ۵D۰yFLMTqXgI-IzGhw>

کانال سیولرن (انتشار محتوای سایت سیولرن و اطلاع رسانی‌ها و اخبار مربوطه)

<http://www.Telegram.me/Civilearn>

همچنین می‌توانید در محیط تلگرام تایپ کنید @Civilearn

ارتباط با مدیریت سیولرن (مهندس امینی) در تلگرام @Atila_Amini

ارتباط با مدیریت گروه‌های تلگرام (مهندس سرودلیر) در تلگرام @Saeid_Sarvdalir

ادرس صفحات سیولرن در شبکه‌های اجتماعی

ما را دنبال کنید

<https://Facebook.com/Civilearn>

https://Instagram.com/Civilearn_Group

<https://ir.Linkdin.com/in/Civilearn>

<https://plus.Google.com/u/۰/۱۰۵۸۲۶۲۵۶۰۲۹۵۳۹۶۲۳۹۶۲>

https://Twitter.com/Atila_Amini